

İSTANBUL BAROSU BAŞKANI AV. MEHMET DURAKOĞLU İLE “Çoklu Baro” Kanunu üzerine...

Röportaj: Osman Öztürk*

Geçtiğimiz günlerde TBMM’de kabul edilen “çoklu baro” kanunuyla ilgili İstanbul Barosu Başkanı Av. Mehmet Durakoğlu’yla görüştük.

Sayın Başkan, Avukatlık Kanununda yapılan değişikliklerle Barolarla ilgili yeni olarak hangi düzenlemeler yapıldı?

Yapılan düzenleme esas itibarıyla iki temel değişikliği içeriyor. Onun dışındaki değişiklikler, ikincil nitelikteki düzenlemeler... “Çoklu baro” olarak nitelenen ilk değişiklik ile levhasında beş bin’den fazla avukat kayıtlı olan illerde, iki bin avukatın başvurusu ile

*Dr. Hekim Sözü Yayın Kurulu Üyesi

yeni bir baronun kurulması sağlanmış oldu.

Diğer önemli değişiklik ise baroların TBB Genel Kurulundaki temsilinin değiştirilmesiydi.

Önceki yasa her bir baroya 2 temsilci öngörüyor ve Baro Başkanlarını da doğal delege yapıyordu. Bunun dışında “temsilde adalet” ilkesi gereğince her 300 avukat için bir delege öngörüyordu. Bu hespla İstanbul Barosunun levhasında yazılı avukat sayısı Türkiye ortalaması içinde % 37 iken, Türkiye

Barolar Birliği (TBB) delegelerinde bu oran %24 oluyordu. Buna bizim bir itirazımız olmamıştı. Ama şimdi bu durum, rasyonaliteden uzaklaşılana, temsilde adaleti bir ilke olmaktan çıkarılan yeni bir anlayış noktasına getirildi. Yeni düzenleme, her baroya 3 delege önerip, yine Baro Başkanlarını doğal delege sayarken her 5.000 avukat için bir delege öngörüyor. İstanbul’da 2018 Genel Kurulunda 137 delege seçmiş iken yeni düzenleme ile İstanbul Barosu’nun 13 delegesi olacak ve bu sayı

TBB delegasyonu içinde %4'e tekabül edecek. Anlaşılmaz bir öç duygusu bu...

Bu değişikliklerin amacı neydi?

Bu değişikliklerin zahiri amaçları ile gerçek amaçları çok farklıdır. Değişikliği öneren iktidarın çoğulculuk iddiası ile getirdikleri, böyle bir düzenleme ile sağlanmazken, siyasallaşmanın engellenmesi iddiası ile yapılan değişiklikler de, özü itibarıyla siyasallaşmayı sağlayacak niteliktedir. Aslında basit ve bilinir bir gerekçe herkes için aşıkardır: Barolar susturulmalı ve sindirilmelidir. Amaçlanan budur. Nokta.

Çoklu baro düzenlemesi gerek avukatlar gerekse vatandaşlar açısından ne anlama geliyor?

Çoklu baro düzenlemesi, "baro" kavramının yapılanması açısından çok ciddi sonuçlar doğuracaktır. Baroların "Yargı" içinde kurucu unsur olarak tanımlandığı düşünülürse, kurucu unsurun çokluğunun getireceği sonuçların ağır olacağını düşünmek de zor değildir. Bu sonuç, yargı bağımsızlığını doğrudan etkileyecektir. En azından bu uğurda mücadele verecek bir "iç kurumsallık" olmayacaktır. Birden fazla baro, siyasal bir öz içereceğinden birden fazla ses anlamına gelecektir. İlk bakışta çoğulcu gibi gözükse de, hukukun evrensel değerlerinden kopuk bu "yeni ses", aslında hukuksal temelli olmayacaktır. İnsan hakları ihlallerine karşı durması gereken bir baro yerine, onu doğal sayan, cemaat yurtlarındaki çocuk istismarlarını işin fitratından sayan seslerden söz ediyorum. Bu türden onlarca değişiklik gündeme gelecek ve sanki hukuk, evrensel temelli olmayan yerel özellikli bir kurumsallık olmaya dönüştürülecektir. Stajyer yetiştirmekle başlatan, mesleğe kabulde devam eden süreç de farklılaşacak, özellikle de disiplin soruşturma ve kovuşturmalarındaki çelişkiler giderilemez boyutlara varıp mesleğin etik değerlerinin kaybına kadar varacak ciddi bozulmaların önü alınamayacaktır. Adli Yardım ve zorunlu müdafilik hizmetlerinin verilme şeklinde ortaya çıkacak devasa sorunlar, bunlara eklenmesi gereken başka uygulamalardır. Bu alanda

bir "kaos" bizi bekliyor. Yurttaşlar açısından da, çok önemli değişiklikler gündeme gelecektir. Avukat vekaletnamelerinde avukatın hangi Baronun üyesi olduğu yazılıdır. Şimdi İstanbul 2 Nolu baro üyesi olan bir avukatın bu vekaletname vasıtasıyla hakimle kurduğu veya kurmadığı "ünsiyet", yurttaşlar açısından çok ciddi kuşku- ların kaynağı olacaktır. Yargıç baskı altında kalacak, hiç etkilenmese dahi kararla ilgili kuşku- lar ortaya çıkacak, avukat siyasal yaklaşımla kurulmuş baro nedeniyle - belki de hiç öyle olmadığı halde- siyasal görüşü ile ilgili bir izlenim vermiş olacak, en önemlisi kararla ilgili olarak karşı taraf, bütün bu olgular karşısında şüpheler biriktirecektir. Bu sorunların öngörülmemiş olması, ciddi bir aymazlıktır. Bunun ortaya koyacağı ve giderek de derinleşecek olan sorunlar, yarın yurttaşların avukat tercihlerinde de başka sorunlara neden olacaktır. Uzman avukat mı,

“

Meslek örgütlerinden duyulan rahatsızlık, bu kurumların gördükleri iş ve işlev bakımından iktidarın gözlüğündeki görüntüdür. İktidarın kendisini konumlandığı siyasal alan demokratik nitelikler barındırmadıkça, bu rahatsızlık kaçınılmaz olarak devam edecektir. Siyasal iktidarlar kendilerini hukukla sınırlamak istemiyorlar.

”

bize görev olarak veriyor. Bu görevleri yerine getirirken hukuk siyaseti yapmaya mecburuz. Aslına bakarsanız insan hakları ihlalleri iktidarlardan geldiği için biz bütün iktidarlara karşı durmak zorundayız. Bu karşıtlık bir "muhalafet" değildir. Bunu demokratik devletlerin iktidarları kazanım sayarken, bizim ülkemizde tahammül zorluğu çekilen bir olguya dönüştürüldü. Sonucunda da baroların parçalanıp TBB'nin özel bir statüye kavuşturulması, Anayasaya rağmen ve ona aykırı olarak da tasarımılandı.

Bugün TBB'ye yapılan müdabalenin önümüzdeki günlerde TTB ve TMMOB'ye de yapılacağı siyasi iktidar tarafından ifade ediliyor. Sizce meslek örgütlerinden niçin böyle rahatsızlık duyuluyor?

Meslek örgütlerinden duyulan rahatsızlık, bu kurumların gördükleri iş ve işlev bakımından iktidarın gözlüğündeki görüntüdür. İktidarın kendisini konumlandığı siyasal alan demokratik nitelikler barındırmadıkça, bu rahatsızlık kaçınılmaz olarak devam edecektir.

Siyasal iktidarlar kendilerini hukukla sınırlamak istemiyorlar. Dolayısıyla avukatın, hekimin, eczacının, veterinerin, mühendisin, muhasebecinin bakışını kendisine yönelen bir "muhalafet" gibi algılıyor. Her karşıtlık muhalafet gibi algılanıyor. İçerisinde demokratik bir muhteva da taşımadığı için bu karşıtlığı muhalafet olarak nitelerse, kendisi için haklı bir alan açmış gibi bir algı yaratabileceğini düşünüyor. Buna tahammül etmesinin gerekli olduğunu aklına getirmiyor. Ama çok daha farklı olarak içinde bulunduğumuz son durum, otoriterleşen yapıdan payımıza düşeni aldığımız bir döneme girmekte olmamızdır. Yaşadığımız konjonktür, meslek odaları için tasarımılanan

değişiklik düşüncesinin zamanlaması açısından çok önemlidir. İktidarın aynı zaman diliminde "değişiklik" olarak öngördükleri, meslek odalarındaki değişikliği anlamak için yeterlidir. Bu türden "başka" değişiklikler önündeki en büyük engel meslek odalarıdır. Onları susturup sindirirse, korkutup biat ettirebilirse, bu "başka" değişiklikleri yapabilmek kolay olacaktır. Bu nedenle mücadele önemlidir ve mücadele eden meslek örgütleri için bu savaşım, sadece kendi adlarına değil, toplum için verdikleri bir karşıtlık olacaktır. Bütün odalarla dayanışma içinde başlatıp götürdüğümüz bu mücadeleyi de kazanacağız.

Muhalafet etmenize rağmen kanun çıkmı, bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Çıkan bu yasa Anayasaya aykırıdır. Anayasa Mahkemesine soyut norm denetimi için başvuru yapılmış olması, bizim "pür hukuk" konuşabileceğimiz bir alanda yapacağımız mücadeleyi önemli kılmaktadır. Bu alan, bizim en güçlü olduğumuz alandır. Yukarıda bahse konu ettiğim her iki düzenlemenin de Anayasaya aykırılığı o denli sabittir ki, Mahkemenin iptal kararı dışında bir karar oluşturmayacağını düşünüyorum. Bu noktadaki sorumuz, kararın ivedilik taşınmasıdır. AYM kararları geriye yürümediği için, bu süreçte kurulacak ikinci baro ve Ekim ayında yapılacak Genel Kurulumuz için sorun oluşacaktır. Bunun aşılabilmesi bakımından AYM nezdinde karara da etkili olacağını düşündüğümüz "mahkeme dostu" raporlarla hukuki mücadele veriyoruz. Şimdiye kadar karşıımızda siyasal iktidar vardı ve ona karşı toplumsal zemini de kullanarak "eylemsellikler" geliştirmiştik. Şimdi beklentilerimizin odağında AYM var. AYM'ye karşı eylem değil hukuki içerikli "etkinlik" planlayarak ilerleyeceğiz. AYM, hukuk tarihinin bizlere öğrettiği temel bir saptama olarak; hukuksuzluğun geleceğe taşınamayacağını kanıtlayan kararını verdiğinde, geride bıraktığımız mücadelenin ne denli haklılık içerdiğini de anlatmış olacağız.

Bu yoğun günlerde Hekim Sözü dergimize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ediyoruz.

iktidara yakın avukat mı? Bu sorular adaleti bitiren sorulardır.

Barolar değişikliklere niçin karşı çıktı?

Karşı çıkıyoruz çünkü haklıyız. Siyasal iktidar bizim konumumuzu ve rolümüzü anlamıyor. Bizi siyaset yapmakla suçluyor. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde siyaset yapmak yakınma konusu olmaz. Tam aksine, iktidarlar siyasal süreçleri açıp, demokratik katılım mekanizmalarına insanları dahil edebilirlerse, bundan övgüler çıkarıyorlar kendileri için... Kaldı ki, bizimkisi bir hukuk siyasetidir. Bizim haklılıklarımızı, hukuki gerekçelerimiz oluşturur. İnsan Hakları mücadelesi hukuk siyaseti yapılmadan olmaz ki... Hukukun üstünlüğüne hukuk siyaseti yapmadan sahip çıkılmaz ki... Kanunun 76 ve 95. Maddeleri bunları